

СХВАЛЕНО

Засідання педагогічної ради
Запорізької гімназії № 14
Запорізької міської ради
Протокол № 1 від 22 серпня 2023 р
Директор _____ Тарас ЧУМАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Запорізької гімназії № 14
Запорізької міської ради
від 22 серпня 2023 р № 104/р
Директор _____ Тарас ЧУМАК

**Освітня програма
Запорізької гімназії № 14
Запорізької міської ради
на 2023/2024 навчальний рік**

м. Запоріжжя

2023 р

ВСТУП

Запорізька гімназія № 14 Запорізької міської ради здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», інших законодавчих актів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства освіти і науки України, органів місцевого самоврядування, власним статутом.

Запорізька гімназія № 14 Запорізької міської ради (далі гімназія № 14) працює згідно статуту, затвердженого наказом департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 28.08.2020 №203р

Орієнтовна кількість класів 1 – 4 – 5 класів, 5 – 9 – 7 класів

Ліцензований обсяг – осіб.

Загальна проектна місткість закладу відповідно до норм ДБН В.2.2.3-97 – осіб.

Місія гімназії: створення сприятливого освітньо-виховного простору з метою забезпечення якісної освітньої підготовки та всебічного розвитку здорової і самодостатньої особистості, здатної до творчої діяльності, саморозвитку та самореалізації.

Мета діяльності гімназії № 14: є реалізація Державних стандартів у галузі освіти, створення умов для підвищення рівня розвитку кожної дитини, її самореалізації; здійснення ефективної підготовки випускників до майбутнього життя.

Головними завданнями гімназії № 14 є:

- 1 Виховання громадянина України;
- 2 Забезпечення здобуття учнями освіти на рівні не нижче вимог Державного стандарту загальної середньої освіти, підготовка до подальшої освіти, трудової діяльності;
- 3 Виховання у підлітків любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;
- 4 Формування у учнів основних норм загальнолюдської моралі;
- 5 Формування особистості учнів, розвиток їх здібностей і обдарувань, наукового світогляду;
- 6 Виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- 7 Виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;
- 8 Створення умов для соціальної адаптації, подальшої інтеграції в суспільство дітей з особливими освітніми потребами (за потребою).

Випускник гімназії № 14 – це особистість, у якій сформовані компетентності відповідно до вимог Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти та Типових освітніх програм.

Випускник гімназії №14 це:

1. Здорова, соціально зріла, творча, духовно розвинена особистість з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості.

2. Особистість, результати навчання якої не нижче державного освітнього мінімуму, визначеного Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти для рівня повної загальної середньої освіти.

3. Особистість з ґрунтовною теоретичної та науково - практичною довузівської підготовкою за математичним профілем навчання, адаптована до життя в умовах сучасного суспільства.

4. Особистість, яка здатна самовдосконалюватися, має громадянську позицію, власну гідність, готовність до трудової діяльності, відповідальність за свої дії.

5. Особистість, яка володіє практичними вміннями і навичками наукової, дослідно - експериментальної, конструкторської, винахідницької, раціоналізаторської діяльності.

6. Особистість, яка здатна до професійного самовизначення.

У гімназії № 14 навчання відбувається українською мовою.

Навчальний процес в гімназії № 14 здійснюється у режимі 5-денного навчального тижня з проведенням занять в одну зміну.

Призначення освітньої програми гімназії № 14 – всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності, формування в учнів компетентностей, визначених Законом України "Про освіту".

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації гімназії № 14 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.
- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу
- інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітня програма має наступні розділи:

1. Вступ.
2. Розділ I Освітня програма гімназії № 14 I ступеня за Державним стандартом початкової освіти 2018 року (Нова українська школа) для 1 – 4 класів
3. Розділ II Освітня програма гімназії № 14 II ступеня за Державним стандартом базової середньої освіти 2020 року (Нова українська школа) для 5-6 класів
4. Розділ III Освітня програма гімназії № 14 II ступеня для 7 – 9 класів
5. Розділ IV Навчальний план гімназії № 14 на 2023 - 2024 н.р.

Відповідно до п.8 статті 15 Закону України «Про загальну середню освіту» на підставі освітньої програми в гімназії на кожний навчальний рік складається та затверджується навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу у кожному класі відповідно до мережі гімназії кожного ступеню навчання.

Навчальний план на 2023 – 2024 н. р. представлено в додатку № 1

Перелік навчальних програм для учнів гімназії № 14 I – II ступенів на 2023 – 2024 н р представлено в додатку № 2

Відповідно до Положення «Про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 08.09.2020 № 1115, Положення про організацію дистанційного навчання в Запорізькій гімназії № 14 Запорізької міської ради (протокол педради № 10 від 08.10.2020р), під час організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання уроки можуть проводитися у синхронному та асинхронному режимах. Під час проведення уроків у синхронному режимі використовується така форма освітнього процесу як відео-конференція. Кількість та час проведення навчальних занять про організації дистанційного навчання у синхронному форматі має відповідати вимогам, затвердженим у наказі МОЗ України від 01.08.2022 №1371 «Про внесення змін до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти». Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режим взаємодії з поважних причин гімназія забезпечує використання інших засобів зв'язку, доступних для учнів. Під час проведення уроків у асинхронному режимі організується на платформі «Нові знання» і «Google Workspase» як електронні освітні платформи, які забезпечують ефективну взаємодію учасників освітнього процесу та контролю за навчанням.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Розділ I

Освітня програма гімназії № 14 I ступеня

Загальні положення.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітня програма гімназії № 14 загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблена відповідно до:

- Закону України «Про освіту»,
- постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», який набув чинності з 1 вересня 2018 року для здобувачів, що навчаються за програмами дванадцятирічної повної загальної середньої освіти,
- наказу МОН України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1 – 2 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3 – 4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 20 квітня 2018 року № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня»;
- на основі Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Мета діяльності школи I ступеню: забезпечення об'єднаного спільними цілями педагогічного впливу на формування особистості кожної дитини від 6 до 10 років з максимальним урахуванням її актуальних можливостей і потреб найближчого розвитку, збереженням фізичного і емоційного благополуччя.

Для реалізації вищезазначеної мети гімназія має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

Відповідно до чинного законодавства організація освітнього процесу в гімназії № 14 регламентується робочим навчальним планом. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, які охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

- 1 – а клас – 23 години на тиждень (805 годин/навч.рік);
- 2 – а клас – 25 годин на тиждень (875 годин/ навч.рік);
- 2 – б клас (ЗПР) – 31 година на тиждень (1085 годин/навч.рік)
- 3 – а клас – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік);
- 4 – а клас – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік);

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно.

Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником.

Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для кожного предмета.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

А саме:

- 2 – а клас – інформатика (1 год),
- 3 – а клас – інформатика (1 год),
- 4 – а клас – інформатика (1 год)

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класах – 35 хвилин, у 2 – 4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про освіту».

**Освітня програма гімназії № 14 I ступеня
за Державним стандартом початкової освіти 2018 року**

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку.

Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей:

- спостережливості,
- допитливості,
- довільності поведінки,
- міжособистісної позитивної комунікації,
- відповідальності,
- діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін.

Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа:

- забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток;
- формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення,
- виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Загальний обсяг навчального навантаження відповідно Типового навчального плану початкової освіти за програмою Савченко О.Я. для 1 – 4 класів(накази МОН України від 08.10.2019 № 1273, від 08.10.2019 № 1272) представлено в додатку № 3

Загальний обсяг навчального навантаження відповідно до Типового навчального плану початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти I ступеня для дітей з особливими освітніми потребами (наказ МОН України від 25.06.2018 № 693) представлено в додатку № 4

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення

Мовно-літературна галузь з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

- 1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти»;
- 2 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання»;
- 3 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання»;
- 4 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання»;

Іншомовна освітня галузь реалізується через предмет «Іноземна мова» (англійська);

Математична освітня галузь реалізується через однойменний предмет – «Математика»;

Природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна освітні галузі реалізуються через інтегрований предмет «Я досліджую світ»;

Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології».

В 1 – 4 класах ЗПР через навчальний предмет «Трудове навчання»;

Інформатична освітня галузь починає реалізуватися з 2-го класу через предмет «Інформатика», в 1 – 4 класах ЗПР через навчальний предмет «Сходинки до інформатики»;

Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований предмет «Мистецтво», в 1 – 4 класах ЗПР через предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»

Фізкультурна освітня галузь реалізується окремим предметом «Фізична культура»;

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової,
- запровадження факультативів, курсів за вибором,
- індивідуальні заняття та консультації,
- запровадження резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень та варіативної складової окреслено у навчальному плані гімназії № 14

Очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів освіти, визначені відповідним Державним стандартом загальної початкової освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі.

Освітня програма формує у здобувачів освіти такі *ключові компетентності*:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень,
- а також, *наскрізні уміння*: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно

обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми використовуватимуться внутрішньопродметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо, які вчитель організовує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державних стандартів та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в освітньому закладі

Кадрове забезпечення освітньої діяльності: учителі початкової школи, вихователі груп продовженого дня, практичний психолог, соціальний педагог, керівники гуртків, педагог-організатор, асистенти вчителя (за потребою).

Педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають відповідну освіту та кваліфікацію відповідно до спеціальності.

Кваліфікаційний рівень педагогів, які викладають в школі I ступеня гімназії № 14: 60 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст вищої категорії», 20 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст I категорії», 20 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст II категорії». 1 педагог має педагогічне звання «старший вчитель».

Педагоги, які викладають в 1 – 4 класах пройшли тренінги Нової української школи.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності передбачає наявність:

- чинних освітніх програм та навчальних планів, за якими здійснюється освітня діяльність;
- навчально-методичних комплексів з окремих галузей;
- демонстраційних, роздаткових та дидактичних матеріалів;
- методичних посібників для вчителів;
- фахових періодичних видань;
- методичних матеріалів для проведення державної підсумкової атестації здобувачів освіти тощо.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності включає навчальні класи та ігрові кімнати для учнів початкових класів з відповідним обладнанням навчального і загального призначення, визначеним у наказі МОН України від 13.02.2018 № 137 «Про затвердження Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи»), а саме: комп'ютерне обладнання, прилади і пристосування, меблі, друковані засоби навчання, інструменти та інвентар, моделі та муляжі, об'єкти натуральні, обладнання загального призначення тощо).

Учні початкових класів роздзягаються в окремих класах, для учнів початкових класів є окремий санвузол.

Соціально-побутова інфраструктура передбачає наявність у закладі медичного кабінету, харчоблоку, актової зали, спортивної зали, спортивного майданчику.

Аналіз результатів здобувачів освіти не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністрації.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Якість проведення навчальних занять забезпечується, насамперед:

- 1) впровадженням діяльнісного та інтегрованого підходів до організації освітнього процесу;
- 2) впровадженням інноваційних педагогічних технологій: «Особистісно орієнтоване навчання», «Технологія інтегрованого навчання», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Технологія проектного навчання», «Проблемне навчання», «Інтерактивні технології» тощо;
- 3) активним використанням колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на формування навичок продуктивної співпраці та спілкування учнів;
- 4) створенням розвивального та здоров'язбережувального середовища для навчання.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формуального характеру.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування щорічно проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів початкових класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

З метою недопущення перевантаження учнів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) в закладах іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

Державна підсумкова атестація (4 клас) здійснюється з метою моніторингу якості освіти.

На основі освітньої програми заклад освіти щорічно складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план складено відповідно до Типових навчальних планів, які в повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій передбачені додаткові години на предмети, курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно до профілю класу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Відповідно до мови навчання (українська) у гімназії № 14:

Класи	Назва документу: Накази МОН України, Постанови Кабінету Міністрів України
1 – а клас	Наказ МОН України № 1272 від 08.10.2018, таблиця № 1
2 – а клас	Наказ МОН України № 1272 від 08.10.2018, таблиця № 1
2 – б клас	Наказ МОН України № 693 від 25.06.2018, таблиця № 10
3 – а клас	Наказ МОН України № 1273 від 08.10.2019, таблиця № 1
4 – а клас	Наказ МОН України № 1273 від 08.10.2019, таблиця № 1

Учні з особливими освітніми потребами (з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, тяжкими порушеннями мовлення, затримкою психічного розвитку), здобувають початкову освіту в закладі загальної середньої освіти за індивідуальними робочими навчальними планами, затвердженими наказами МОН України.

Розділ II
Освітня програма гімназії № 14 II ступеня
(адаптаційний цикл 5 – 6 класи)

Загальні положення.

Освітня програма гімназії № 14 загальної середньої освіти II ступеня розроблена відповідно до:

- ст. 33 Закону України «Про освіту»;
- ст.15, 38, 39 Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р);
- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898;
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН від 19.02.2021 № 235.

Мета освітньої програми:

Реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність); забезпечення діяльнійшої спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість; реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою:

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до гімназії, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів і державної

підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора гімназії створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Для реалізації вищезазначеної мети гімназія має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

Відповідно до чинного законодавства організація освітнього процесу в гімназії № 14 регламентується робочим навчальним планом.

Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, які охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-6 класи) згідно з типовим планом наведено в таблиці (додаток № 5)

Типові навчальні плани містять:

- орієнтовний перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;
- рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;
- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Гімназія самостійно визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети/курси варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми гімназії.

Навчальне навантаження у типових навчальних планах орієнтоване на «рекомендований» навчальний час, визначений базовим навчальним планом Державного стандарту для вивчення певної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів гімназія визначає самостійно з урахуванням навчального навантаження на відповідні навчальні предмети у типовому навчальному плані.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, визначає гімназія в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі гімназія може зменшувати, включно до мінімального показника.

Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин (*резерв навчальних годин*) у кожній освітній галузі може бути перерозподілена гімназією між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі).

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі гімназія може збільшувати, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення *вибіркових освітніх компонентів*, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

Додаткові години для вивчення навчальних предметів, інтегрованих курсів, курсів за вибором, через які реалізуються освітні галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять гімназія розподіляє самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, що відображається в освітній програмі закладу.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про освіту».

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо, які вчитель організовує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державних стандартів та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в гімназії.

Кадрове забезпечення освітньої діяльності: учителі – предметники, практичний психолог, соціальний педагог, керівники гуртків, педагог-організатор, асистенти вчителя (за потребою).

Педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають відповідну освіту та кваліфікацію відповідно до спеціальності.

Кваліфікаційний рівень педагогів, які викладають в гімназії II ступеня гімназії № 14: 20 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст вищої категорії», 33 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст I категорії», 20 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст II категорії», 27 % педагогів мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст», 1 педагог має педагогічне звання «учитель - методист».

Педагоги, які викладають в 5 класах пройшли тренінги Нової української школи.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності передбачає наявність:

- чинних освітніх програм та навчальних планів, за якими здійснюється освітня діяльність;
- навчально-методичних комплексів з окремих галузей;
- демонстраційних, роздаткових та дидактичних матеріалів;
- методичних посібників для вчителів;
- фахових періодичних видань;
- методичних матеріалів для проведення державної підсумкової атестації здобувачів освіти тощо.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності включає навчальні класи з відповідним обладнанням навчального і загального призначення, визначеним у наказі МОН України від 13.02.2018 № 137 «Про затвердження Примірною переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи»), а саме: комп'ютерне обладнання, прилади і пристосування, меблі, друковані засоби навчання, інструменти та інвентар, обладнання загального призначення тощо.

Соціально-побутова інфраструктура передбачає наявність у закладі медичного кабінету, харчоблоку, актові зали, спортивної зали, спортивного майданчику.

Аналіз результатів здобувачів освіти не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністрації.

Якість проведення навчальних занять забезпечується, насамперед:

- 1) впровадженням діяльнісного та інтегрованого підходів до організації освітнього процесу;
- 2) впровадженням інноваційних педагогічних технологій: «Особистісно орієнтоване навчання», «Технологія інтегрованого навчання», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Технологія проектного навчання», «Проблемне навчання», «Інтерактивні технології» тощо;
- 3) активним використанням колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на формування навичок продуктивної співпраці та спілкування учнів;
- 4) створенням розвивального та здоров'язбережувального середовища для навчання.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Формувальне оцінювання має на меті:

- підтримати навчальний розвиток дітей;
- вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

З метою неперервного відстеження результатів, їх прогнозування та коригування щорічно проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів 5 – 6 класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей базової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

З метою недопущення перевантаження учнів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) в закладах іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів.

На основі освітньої програми гімназія щорічно складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план складено відповідно до Типових навчальних планів, які в повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій передбачені додаткові години на предмети, курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно до профілю класу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Відповідно до мови навчання (українська) у гімназії № 14:

Класи	Назва документу: Накази МОН України, Постанови Кабінету Міністрів України
5 – а клас	Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235, додаток № 3
6 – а, 6 – б класи	Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235, додаток № 3

Учні з особливими освітніми потребами (з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелектуального розвитку, тяжкими порушеннями мовлення, затримкою психічного розвитку), здобувають базову освіту в гімназії за індивідуальними робочими навчальними планами, затвердженими наказами МОН України.

Розділ III

Освітня програма гімназії № 14 II ступеня

Загальні положення

Базова освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеню (базова освіта) розроблена відповідно до:

- Закону України «Про освіту»,
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»,
- Наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 "Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня".

Мета базової загальної середньої освіти — розвиток і соціалізація особистості учнів, формування їхньої національної самосвідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, здатності до саморозвитку й самонавчання в умовах глобальних змін і викликів.

З урахуванням освітніх запитів учнів, батьківської громадськості; кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення та з метою створення умов для продовження якісного навчання дітей у школі III ступеню заклад організує:

- вивчення мови національної меншини (російської) протягом навчання в школі II ступеню;
- вивчення курсів за вибором «українознавство»;
- додаткові індивідуальні та групові заняття.

Для реалізації вищезазначеної мети освітній заклад має відповідну кадрову, методичну та матеріально-технічну бази.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7 – 9-х класів складає 3745 годин/навчальний рік:

- для 7 класу – 1225 годин/навчальний рік,
- для 8 класу – 1260 годин/навчальний рік,
- для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (додаток), складеному відповідно до таблиці № 1 (6 – 9 класи) Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 "Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня".

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для кожного предмета. У школі II ступеню може здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків.

Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та предметів, логічна послідовність їх вивчення

Мовно-літературна галузь у навчальних планах реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова» (англійська), «Зарубіжна література».

Освітня галузь «Суспільствознавство» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

7, 8 клас – навчальні предмети «Історія України», «Всесвітня історія»;

9 клас – навчальні предмети: «Правознавство», «Історія України», «Всесвітня історія».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі навчальні предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» в 7 класах та через інтегрований курс «Мистецтво» в 8, 9 класах.

Математична освітня галузь реалізується в 7 – 9 класах через навчальні предмети алгебра та геометрія.

Освітня галузь «Природознавство» з урахуванням вікових особливостей учнів реалізується через навчальні предмети «Біологія», «Географія» в 7, 8, 9 класах, , через навчальні предмети «Фізика», «Хімія» в 7, 8, 9 класах.

Технологічна освітня галузь реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» через навчальні предмети «Фізична культура» та «Основи здоров'я».

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень та варіативної складової окреслено у навчальних планах ЗГ № 14 (додаток).

У закладі за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах за умови наявності відповідного документального підтвердження.

Очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів освіти, визначені відповідним Державним стандартом закладів загальної середньої освіти II ступеня.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках базової загальної освіти. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня формує у здобувачів освіти такі ключові компетентності:

1) **Спілкування державною** (і рідною — у разі відмінності) **мовами**. *Уміння:* ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

2) **Спілкування іноземними мовами**. *Уміння:* здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. *Ставлення:* критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

3) **Математична компетентність.** *Уміння:* оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. *Ставлення:* усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

4) **Компетентності у галузі природничих наук.** *Уміння:* розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. *Ставлення:* усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.

5) **Інформаційно-цифрова компетентність.** *Уміння:* структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. *Ставлення:* критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

6) **Уміння вчитися впродовж життя.** *Уміння:* визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. *Ставлення:* усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

7) **Ініціативність і підприємливість.** *Уміння:* генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. *Ставлення:* ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

8) **Соціальна і громадянська компетентності.** *Уміння:* висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. *Ставлення:* ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від

статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

9) **Обізнаність і самовираження у сфері культури.** *Уміння:* грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). *Ставлення:* культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

10) **Екологічна грамотність і здорове життя.** *Уміння:* аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. *Ставлення:* усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання

і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

Основною формою організації освітнього процесу у закладі є урок, як форма організації освітнього процесу, при якій педагог протягом точно встановленого часу керує колективною пізнавальною та іншою діяльністю постійної групи учнів з урахуванням особливостей кожного з них, використовуючи види, засоби і методи роботи, що створюють сприятливі умови для того, щоби всі учнів опанували основи досліджуваного предмета безпосередньо у процесі навчання, а також для виховання пізнавальних здібностей та духовних сил школярів, формування ключових компетентностей.

Вимоги до уроку, як основної форми організації освітнього процесу у закладі, наступні:

- 1 використання новітніх досягнень науки, передової педагогічної практики, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу;
- 2 реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил;
- 3 забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів, потреб;
- 4 установа у свідомлюваних учнями міжпредметних зв'язків;
- 5 зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- 6 мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості;
- 7 логічність та емоційність усіх етапів освітнього процесу;
- 8 ефективне використання педагогічних засобів;
- 9 зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом учнів;
- 10 формування ключових компетентностей;
- 11 ретельна діагностика, прогнозування, проектування і планування кожного уроку.

У залежності від дидактичних цілей і ланок освітнього процесу, реалізованих на уроці, у закладі використовуються наступні типи уроків:

- 1 формування компетентностей;
- 2 розвитку компетентностей;
- 3 перевірки та /або оцінювання досягнення компетентностей
- 4 корекції основних компетентностей
- 5 комбінований урок.

Під час конструювання уроку на основі кожної ланки освітнього процесу вчитель може використовувати наступні його видові типи або їх елементи: навчальна лекція, конференція, диспут, консультація, семінар, віртуальна подорож, форум, квест, інтегрований урок, відео-урок, проблемний урок, ділова гра, урок-конкурс, рольова гра

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти в освітньому закладі

Враховуючи, що метою освітньої діяльності в цілому є формування компетентностей у учнів, якість освіти слід розуміти як комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективно формування компетентності та професійної свідомості.

Відповідно, в комплексі характеристик «якість освіти» можна виділити три групи характеристик:

- 1 характеристики якості умов створених для досягнення мети освіти;
- 2 характеристики якості освітнього процесу, спрямованого на досягнення мети освіти;
- 3 характеристики якості результату освіти.

Якість умов для досягнення мети освіти можна охарактеризувати через наступні характеристики:

1. якість кадрового забезпечення реалізації освітньої програми;
2. якість науково-методичної бази навчально – виховного процесу;
3. відповідність матеріально-технічної бази реалізації освітньої програми її цілям.

Якість освітнього процесу в гімназії № 14 доцільно визначати через наступні характеристики:

1. відповідність змісту освіти вимогам чинних Державного стандарту освіти та навчальних програм;
2. відповідність освітніх технологій, які застосовуються в освітньому процесі його цілям;
3. якість організації освітнього процесу та управління ним;
4. дотримання медико – санітарних вимог до організації навчально – виховного процесу;

Якість результату освіти в умовах гімназії № 14 можна визначати через такі характеристики:

1. сформованість ключових компетенцій відповідно до року навчання, ступеню освіти;
2. готовність учнів до усвідомленого, з врахуванням власних індивідуальних здібностей та особливостей, вибору подальшого напрямку професійного становлення в системі закладів вищої освіти.

Основним інструментом системи внутрішнього забезпечення якості освіти в гімназії № 14 є моніторинг якості освіти.

Інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти:

Кадрове забезпечення освітньої діяльності: педагоги школи, практичний психолог, соціальний педагог, керівники гуртків, педагог-організатор, асистент вчителя (за потребою). Педагогічні працівники, які здійснюють освітній процес, мають відповідну освіту та кваліфікацію відповідно до спеціальності.

Кваліфікаційний рівень педагогів, які викладають в школі II ступеня: 35 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст вищої категорії», 31 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст I категорії», 3 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст II категорії», 31 % - педагоги з кваліфікаційною категорією «спеціаліст» 10 % педагогів мають педагогічне звання «старший вчитель» та 3 % «вчитель-методист».

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності в гімназії № 14 забезпечено наявністю:

- чинних освітніх програм та навчальних планів, за якими здійснюється освітня діяльність;
- фахових періодичних видань;
- методичних посібників для вчителів;
- методичних матеріалів для проведення державної підсумкової атестації здобувачів освіти тощо.

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності включає навчальні кабінети для учнів школи II ступеню з відповідним обладнанням навчального і загального призначення, визначеним у наказах МОН України.

Соціально-побутова інфраструктура передбачає наявність у закладі медичного пункту, харчоблоку, актової зали, спортивної зали, спортивного майданчику, роздягальні.

Якість проведення навчальних занять забезпечується, насамперед:

- 1) впровадженням діяльнісного та інтегрованого підходів до організації освітнього процесу;
- 2) впровадженням інноваційних педагогічних технологій: «Особистісно орієнтоване навчання», «Технологія інтегрованого навчання», «Інформаційно-комунікаційні технології», «Технологія проектного навчання», «Проблемне навчання», «Інтерактивні технології» тощо;

- 3) активним використанням колективних, групових та індивідуальних форм роботи, спрямованих на формування навичок продуктивної співпраці та спілкування учнів;
- 4) створенням розвивального та здоров'язбережувального середовища для навчання.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання.

З метою неперервного відстеження результатів навчання, їх прогнозування та коригування проводяться моніторингові дослідження навчальних досягнень. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми заклад освіти щорічно складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план складено відповідно до Типових навчальних планів, які в повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій передбачені додаткові години на предмети, курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно до профілю класу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Відповідно до мови навчання (українська) у гімназії № 14:

Класи	Назва документу: Наказ МОН України	№ таблиці
7 – б клас (ЗПР)	Наказ МОН України від 12.06.2018 № 627	Таблиця № 16
7 – а клас	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405	Таблиця № 1
8 – а клас	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405	Таблиця № 1
9 – а клас	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 405	Таблиця № 1

Вивчення змісту регіональних курсів «Історія рідного краю», «Екологія рідного краю» передбачено в ході викладання предметів «Історії України» в 6 – 9 класі, «Біології» в 6 – 9 класі під час вивчення місцевого матеріалу.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань гімназії. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів

"Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Для недопущення перевантаження учнів, за рішенням педагогічної ради (протокол № 13 від 26 серпня 2021 р), вчителі фізичної культури та музичного мистецтва при оцінюванні повинні враховувати результати навчання учнів з відповідних предметів у позашкільних закладах.

Додаток № 3

Типовий навчальний план початкової освіти для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання (за програмою під керівництвом Савченко О.Я.)

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік				
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	Разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, зокрема:	315	350	350	350	1365
українська мова та літературне читання	245	245	245	245	980
іншомовна освіта	70	105	105	105	385
Математична	140	140	175	175	630
Я досліджую світ (природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська і історична, технологічна галузі)	140	140	140	140	560
Інформатична		35	35	35	105
Мистецька	70	70	70	70	280
Фізкультурна	105	105	105	105	420
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35	35	35	35	140
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805	88/3080
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500

Додаток № 4

Типовий навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання для дітей із затримкою психічного розвитку (наказ МОН України від 25.06.2018 № 693)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень				
		1	2	3	4	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	2	2	2	8
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3	3	3	12
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього:		22	23	23	23	91
Корекційно – розвиткова робота	Корекція розвитку	3	3	3	3	12
	Ритміка	2	2	2	2	8
	Розвиток мовлення	5	5	5	5	20
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	2	2	6
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти		20	21	22	22	85
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		33	33	35	35	137

Додаток № 5

Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-6 класи) згідно з типовим планом наведено в таблиці

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		